

Posljedice otežanog snalaženja u energetskej krizi

DANAK PLAĆAJU KUPCI, ALI I OPSKRBA I DISTRIBUCIJA PLINOM

Nina Domazet
MBA

Energetska kriza snažno je pogodila opskrbu i distribuciju plinom, gdje mnogi od njih nisu bili spremni za pravu tržišnu utakmicu. Kašnjenje s mjerama i manjak informacija potpiruje kaotičnu atmosferu koja trenutačno vlada na tržištu plina. S najnovijim vijestima o vjerojatnoj sabotazi na plinovodu Sjeverni tok, dogodio se i simboličan rez plinske pupčane vrpce koja je donedavno povezivala Europu s Rusijom. Tržište i struka, ali i svi drugi, zakoračuju na potpuno nepoznat teritorij, u velikom strahu od predstojeće zime i naredne godine, kada će se pokazati sva dubina krize.

Radikalan rast cijena energije, koji je još od prošle godine počeo kositi od pandemije ionako oslabljenu europsku energetiku, završio je dubokom ekonomskom i energetskom krizom, pogonjenom realističnim strahom da bi Europa mogla naprasno, preko noći ostati bez ruskog plina. Cijene plina u vrtoglavom porastu dovele su do bankrota većeg broja opskrbljivača energijom i izvan Hrvatske, a ni mnogi u Hrvatskoj mjesecima ne spavaju mirno. Do sada je pet opskrbljivača plinom u Hrvatskoj odustalo od te djelatnosti, a njihovi su kupci prešli u zajamčenu ili javnu uslugu. Dobavljači plina trenutačno svojim kupcima u kategoriji poduzetništva nude plin po cijenama bitno višim od 200 EUR/(MW h) za godinu dana opskrbe, odnosno 180 EUR/(MW h), ako je riječ o dvogodišnjem ugovoru. Volatilitnost na tržištu zbog rata u Ukrajini je upravo nevjerojatna, a ona košta novaca i živaca.

ŠTO SU PODUZELI NADLEŽNI?

Problem je bio na vidiku još prošle godine, no Vlada i Hrvatska energetska regulatorna agencija (HERA) tek su nedavno započele ozbiljnije rješavati problem opskrbe i distribucije plinom. Upućeni će reći da je hrvatska administracija mjesecima spavala, dok su se

komunalci u plinskom poslovanju već 'debelo roštiljali na ražnju'.

Iako je slučaj Gradske plinare Opskrbe gromoglasno zvonio na uzbunu još od jeseni 2021., bivši i kontroverzni ministar gospodarstva i održivog razvoja dr. sc. Tomislav Čorić prisutne na sastancima u Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja dugo je uvjeravao je da će cijene plina početi padati. Za to, dakako, nije bilo nikakvog utemeljenja u realnosti, a posebno nakon početka sukoba u Ukrajini i uvođenja sankcija Rusiji, kada je voda već bila do grla. Akteri na tržištu kažu da ni HERA tijekom prošle godine nije reagirala adekvatno, što se pokazalo činjenicom da je i Državni ured za javnu nabavu plin dobavljač prema nepovoljnoj formuli koju je u međuvremenu 'pojelo tržište'. "HERA je spavala, moglo se naslutiti da će tržište podivljati, a s nama u branši nitko nije razgovarao sve do jeseni 2021. godine," rekao je sugovornik koji je s razlogom želio ostati anonimn.

Prvi paket mjera za zaštitu kućanstva i dijela poduzetnika Vlada donosi u veljači ove godine, kada reže porez na dodanu vrijednost za plin s 25% na 5%, uvodi potporu za kućanstva od 0,1 HRK/(kW h), čime reže cijenu za 20%, a malim i srednjim poduzetnicima s potrošnjom do 10 GW h uvodi potporu od 0,15

**CIJELI ČLANAK
PROČITAJTE U TISKANOM
IZDANJU ČASOPISA**